

Belangrijke tips!

Stuur in geval van schade De Friesland zo snel mogelijk een volledig ingevuld en ondertekend schade-aangifteformulier toe, inclusief alle originele bewijsstukken, zoals aangiftes, aankoopnota's/garantiebewijzen, medische kostennota's en de originele polis.

Bij diefstal of verlies van geld, kostbaarheden of bagage is het belangrijk dat er direct aangifte wordt gedaan bij de politie. Laat bij vermissing of beschadiging van bagage op het vliegveld een Property Irregularity Report (P.I.R.) opmaken. Licht ook bevoegde personen in, zoals de reisleiding, directie van het hotel of camping, conducteurs, etc. Vraag van deze personen een schriftelijke verklaring.

Wanneer er gedurende de reis dure artikelen beschadigd raken, neem deze mee naar huis ter reparatie. Mocht reparatie niet meer mogelijk zijn vraag hiervoor een verklaring van uw leverancier/reparateur.

Wanneer het, tijdens de reis, noodzakelijk is dat een artikel gerepareerd wordt of u maakt andere noodzakelijke kosten, vraag dan altijd om gespecificeerde nota's!

U bent natuurlijk altijd voorzichtig met uw bezittingen, maar wees altijd alert, zeker in het buitenland. Maak in uw hotelkamer, appartement, op de camping, in de auto, op het strand of bij het zwembad etc. zoveel mogelijk gebruik van kluisjes als ze aanwezig zijn en laat uw kostbaarheden en/of waardevolle zaken/papieren niet onbeheerd (of onder (toe)zicht van vreemden) achter. Wij adviseren u nadrukkelijk de artikelen 57 en 65 t/m 69 van de voorwaarden te lezen.

ANWB Alarmcentrale

Bij ernstige ziekte, het uitvallen van vervoermiddel en/of caravan/aanhanger of een ongeval moet u zo snel mogelijk contact opnemen met de ANWB Alarmcentrale. Bij ziekenhuisopname moet dit zelfs - indien mogelijk - vooraf, doch uiterlijk binnen 48 uur na opname. De ANWB Alarmcentrale is te bereiken onder **telefoonnummer: +31 70 314 58 00**, faxnummer: +31 70 314 70 40 of **e-mailadres: alarmcentrale@anwb.nl**. De ANWB Alarmcentrale is 24 uur per dag bereikbaar!

Ook in een aantal andere situaties heeft u toestemming van de alarmcentrale nodig. Dit is onder andere het geval wanneer u (hoge) kosten maakt of denkt te gaan maken, zoals bijvoorbeeld: gedwongen terugkeer naar huis vanwege familie-omstandigheden; verlenging van het verblijf door ziekte; huur van een vervangende auto of ander vervoermiddel.

Wanneer u contact opneemt met de ANWB Alarmcentrale zorg er dan voor dat u de volgende papieren bij de hand heeft:

- polisbewijs reis- en ziektekostenverzekering;
- tickets;
- paspoort;
- groene kaart;
- kentekenbewijs;
- rijbewijs.

In de polisvoorwaarden wordt een schademeldingstermijn genoemd. Kijk daarom bij thuiskomst uw bagage goed na op beschadigingen, e.d. Na deze termijn vervalt namelijk het recht op vergoeding!

Om onderweg niet voor verrassingen te komen staan: wees er zeker van dat uw reisdocumenten compleet zijn; wees er zeker van dat u het polisbewijs reis- en ziektekostenverzekering mee hebt genomen; neem mogelijke recepten voor brillenglazen/contactlenzen en medicijnen mee.

Uw reisverzekering dekt veel, maar kent geen vergoeding voor diefstal van geld, kostbaarheden en reisdocumenten uit of vanaf een vervoermiddel. Dus buit eruit, deur op slot!! De artikelen 57 en 65 t/m 69 zijn van belang wanneer u met de auto op vakantie gaat.

De Friesland wenst u een prettige reis toe.

2

Verzekeringsvoorwaarden

De Friesland Reisverzekering

Verzekeringsvoorwaarden ingaande 1 januari 2003
De Friesland Reisverzekeringen N.V. te Leeuwarden

De definities en bepalingen, zoals opgenomen in deze verzekeringsvoorwaarden gelden eveneens voor de aanvullende modules die afgesloten kunnen worden bij de De Friesland Reisverzekering.

Inhoudsopgave

Algemene definities	Artikel	1
Premie	Artikel	12
Geldigheid verzekering	Artikel	13
Verzekeringsgebied	Artikel	18
Internationale hulpverlening ANWB	Artikel	19
Verplichtingen	Artikel	23
Uitsluitingen	Artikel	30
Terugvordering van niet-verzekerde diensten/kosten	Artikel	32
Rechthebbende	Artikel	33
Vervaltermijn van recht op uitkering	Artikel	34
Schaderegeling	Artikel	35
Meer dan één verzekering	Artikel	36
Kennisgeving door De Friesland	Artikel	37
Belangrijke afwijkingen	Artikel	38
Hulpverlening	Artikel	39
Telecommunicatiekosten	Artikel	41
Buitengewone kosten	Artikel	42
Bagage	Artikel	49
Schade logies/verblijven	Artikel	70
Huur vervoermiddel	Artikel	71
Ongevallen	Artikel	76
Geschillen/klachten	Artikel	92
Persoonsregistratie	Artikel	93
Aanvullende module geneeskundige kosten	Artikel	94
Aanvullende module automobilistenhulpverzekering		
en rechtsbijstand automobilistenhulpverzekering	Artikel	100
Rechtsbijstand automobilistenhulp	Artikel	114
Bijzondere uitsluitingen	Artikel	126
Behandeling van de zaak en verplichtingen van ANWB Rechtshulp	Artikel	129
Afkoop	Artikel	136
Geschillen met ANWB Rechtshulp	Artikel	137
Belangenconflict	Artikel	138
Aanvullende module auto- en motorcascoreisverzekering	Artikel	139
Waardebepaling bij schade	Artikel	143

Verplichting bij schade

Artikel 148

Aanvullende module De Friesland Annuleringsverzekering*

Artikel 154

Beknopte samenvatting dekking en maximum vergoedingen

* De aanvullende module De Friesland Annuleringsverzekering kan als aparte verzekering worden afgesloten. De algemene bepalingen en definities van de De Friesland Reisverzekering zijn dan onverkort op de annuleringsverzekering van toepassing.

Algemene definities

Onderstaande definities gelden voor de De Friesland Reisverzekering, alsmede voor de verzekeringsvoorwaarden van de aanvullende modules geneeskundige kosten, automobilistenhulpverzekering, auto- en motorcascoreisverzekering en De Friesland Annuleringsverzekering.

- 1 **Verzekeraar**
De Friesland Reisverzekeringen N.V.
- 2 **De Friesland**
De Friesland Reisverzekeringen N.V.
- 3 **DFZ**
Onderlinge Waarborgmaatschappij De Friesland Zorgverzekeraar u.a./Onderlinge Waarborgmaatschappij De Friesland Ziektekostenverzekering u.a./Onderlinge Waarborgmaatschappij De Friesland Particulier u.a., alle gevestigd te Leeuwarden.
- 4 **ANWB Alarmcentrale**
ANWB Alarmcentrale van ANWB B.V. gevestigd te Den Haag;
- 4.1 **hulpverlening**
organisatie van hulp door de ANWB Alarmcentrale.
- 5 **ANWB Rechtshulp**
ANWB Rechtshulp, Postbus 93200, 2509 BA DEN HAAG.
- 6 **Verzekerde**
De in de polis (het schriftelijke bewijsdocument van de afgesloten verzekering) genoemde persoon, mits met vaste woonplaats in Nederland en ingeschreven in een Nederlands bevolkingsregister. Personen aan wie De Friesland heeft meegedeeld van hen geen reisverzekering meer te zullen accepteren zijn hieronder niet begrepen;
- 6.1 **verzekeringnemer**
de in de polis als verzekeringnemer genoemde persoon.
- 7 **Uitkering**
Vergoeding voor schade, kosten of verliezen en uitkering bij ongeval.
- 8 **Reissom**
De verzekerde som, gelijk aan de verschuldigde bedragen voor boekingen en reserveringen van vervoer en/of verblijf.
- 9 **Annulering(skosten)**
Kosten voortvloeiend uit het redelijkerwijs noodzakelijk afzien, respectievelijk voortijdig beëindigen van een arrangement, waaronder wordt verstaan het reserveren van of alleen de reis of alleen de verblijfsaccommodatie of beide, al naar gelang volgens het verzekeringsbewijs is verzekerd, ten gevolge van een van de wil van verzekerde onafhankelijk, onvoorzien voorval.

- 10 **Gezin**
Samen reizende huisgenoten.
- 11 **Gezinsreis/reisgezelschap**
Een vakantiereis gemaakt door een reisgezelschap van ten hoogste 10 personen behorend tot maximaal 4 gezinnen, waarvoor één verzekeringsbewijs wordt afgegeven.

Premie

- 12 Verzekerde is verplicht premie, kosten en eventuele assurantiebelaasting voor het begin van de verzekering te voldoen. Zodra de dekking is ingegaan, bestaat geen recht op teruggave van premie.

Geldigheid verzekering

- 13 De verzekering dient te zijn aangevraagd vóórdát de reis een aanvang neemt en is geldig binnen de in de polis aangegeven termijn, voorzover het reizen betreft met een overwegend recreatief karakter (vakantiereizen). Zakenreizen of anderszins verblijf in het buitenland uit hoofde van beroep vallen niet onder de dekking. De verzekering is niet geldig indien deze niet voor de gehele reisduur (heenreis, verblijf en terugreis) is gesloten.
- 14 De dekking begint zodra verzekerde de woning in Nederland verlaat en eindigt zodra hij hierin terugkeert. Voor vooruit- of nagezonden bagage begint de dekking zodra deze de woning van verzekerde in Nederland verlaat en eindigt de dekking zodra deze hierin terugkeert.
- 15 Als de in de polis aangegeven reisduur onvoorzien en buiten de wil van verzekerde wordt overschreden, blijft de verzekering van kracht tot het eerst mogelijke tijdstip van terugkeer in de woning in Nederland.
- 16 Verlenging van de verzekering, anders dan bedoeld in artikel 15, wordt geacht een nieuwe verzekering te zijn.
- 17 De verzekering is maximaal 180 dagen aaneengesloten geldig, ook als per reis meer dan één polis werd afgegeven.

Verzekeringsgebied

- 18 Afhankelijk van de invulling van de polis en de afgesloten aanvullende modules is de verzekering geldig in:
- 18.1 Europa, hieronder worden in het kader van deze verzekering ook begrepen: de Azoren, de Canarische Eilanden, Madeira, alsmede in Algerije, Egypte, Israël, Libanon, Libië, Marokko, Syrië, Tunesië en Turkije;
- 18.2 de gehele wereld.

Internationale hulpverlening door de ANWB

- 19 De ANWB zal haar diensten verlenen binnen redelijke termijn en in goed overleg met verzekerde of diens zaakwaarnemers en voor zover overheidsvoorschriften of andere externe omstandigheden dit niet onmogelijk maken. Zij zal vrij zijn in de keuze van diegene die voor de hulpverlening wordt ingeschakeld.
- 20 De ANWB wordt geacht ten behoeve van verzekerde of diens zaakwaarnemers in hun naam verbintenissen te zijn aangegaan.
- 21 De ANWB heeft het recht vooraf de nodige financiële garanties te verlangen, voor zover de kosten voortvloeiende uit de verlening van haar diensten niet door de onderhavige verzekering zijn gedekt. Indien deze garanties niet worden verkregen vervalt zowel de verplichting van de ANWB om de verlangde diensten te verlenen, alsook de in verband daarmee anders bestaande dekking van de verzekering.
- 22 De ANWB is, behalve voor eigen tekortkomingen en fouten, niet aansprakelijk voor schade die een gevolg is van fouten of tekortkomingen van derden, onverlet de eigen aansprakelijkheid van deze derden.

Verplichtingen

- 23 Verzekerde of begunstigde moet - op straffe van verlies van rechten - bij schade:
- 23.1 onmiddellijk en zo mogelijk ter plaatse van de gebeurtenis aangifte van diefstal of verlies doen bij de politie, indien de schade hoger is dan € 230,-. In alle andere gevallen bij andere daarvoor aangewezen personen als reisleiding, hoteldirectie e.d. Deze aangifte of aanmelding moet schriftelijk kunnen worden aangetoond;
- 23.2 door verlies of beschadiging van de bagage tijdens transport door derden, hiervan aangifte doen bij de verantwoordelijke vervoerder. Van deze aangifte dient een vervoerdersverklaring te worden opgemaakt en aan De Friesland te worden overgelegd;
- 23.3 zo spoedig mogelijk de verzekeraar hiervan in kennis stellen;
- 23.4 de schade zoveel mogelijk beperken;
- 23.5 binnen 1 maand na einde geldigheidsduur van de verzekering een volledig ingevuld en ondertekend schade-aangifteformulier indienen bij De Friesland. Later ingediende schade-aangifteformulieren worden door De Friesland niet meer in behandeling genomen;
- 23.6 de volgende documenten meezenden: het verzekeringsbewijs, afschriften van proces(sen)-verbaal resp. bewijzen van aangifte, originele nota's en/of andere bewijsmiddelen met betrekking tot de omvang van de schade of de schade-oorzaak, verklaring(en) van de behandelende buitenlandse arts(en);
- 23.7 alle door of namens verzekeraar gevraagde inlichtingen verschaffen;
- 23.8 alle door of namens verzekeraar gegeven aanwijzingen opvolgen;
- 23.9 beschadigde bagage ter beschikking houden van verzekeraar;
- 23.10 medewerking verlenen bij verhaal op derden, eventueel door overdracht van aanspraken;
- 23.11 De Friesland in staat stellen om het voertuig in Nederland te controleren, indien op grond van de aanvullende module automobilistenhulpverzekering hulpverlening heeft plaatsgevonden.

- 24 Verzekerde heeft niet het recht een verzekerde zaak na schade aan De Friesland over te dragen. In geval van verlies diefstal of verduistering is verzekerde, tevens eigenaar, op eerste verzoek van De Friesland echter verplicht, alvorens tot uitkering van een dergelijke schade wordt overgegaan, de eigendom van de verzekerde zaak bij akte aan verzekeraar over te dragen. Op zijn beurt verplicht verzekeraar zich dan weer, als het verloren gegane terecht komt en als verzekerde dat uitdrukkelijk wenst, het desbetreffende eigendom weer aan hem terug te geven. Heeft de schade-uitkering inmiddels plaatsgevonden dan dient verzekerde dit bedrag weer terug te betalen, eventueel onder aftrek van de herstelkosten van de schade, die tijdens de periode van het verdwenen zijn aan de zaak is ontstaan.
- 25 Indien De Friesland dit wenst, is de verzekerde verplicht elke aanspraak op schadeloosstelling, die hij t.o.v. derden heeft, schriftelijk aan De Friesland over te dragen tot ten hoogste het bedrag van de schadevergoeding.
- 26 In aanvulling op hetgeen in artikel 23 lid 3 is bepaald, geldt als verplichting voor verzekerde of begunstigde in het geval van een ongevals- of overlijdensuitkering, na het plaatsvinden van een ongeval waarbij (lichamelijk) letsel wordt opgelopen of het overlijden plaatsvindt, het volgende:
- 26.1 de kennisgeving moet in het bezit zijn van De Friesland binnen 24 uur na ongeval of overlijden. Kennisgeving kan per telefoon of telefax/e-mail geschieden aan de ANWB Alarmcentrale. In geval van overlijden na een reeds gemeld ongeval dient belanghebbende binnen 24 uur na overlijden contact op te nemen met de ANWB Alarmcentrale. Indien niet aan deze verplichtingen is voldaan bestaat geen recht op uitkering, tenzij belanghebbende aantoont dat geen van de uitsluitingen van toepassing is.
- 27 In geval van ongeval is verzekerde verplicht zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 1 jaar na de datum van het ongeval, schriftelijk aan De Friesland te melden of hij door dit ongeval (mogelijk) blijvend invalide zal worden.
- 28 In geval van ziekenhuisopname is verzekerde verplicht hiervan zo mogelijk vooraf of anders binnen 48 uur na opname per telefoon of telefax/e-mail aan de ANWB Alarmcentrale melding te maken.
- 29 In geval van buitengewone kosten, huur vervoermiddel of hulpverlening dient verzekerde zo spoedig mogelijk, doch altijd vooraf, per telefoon of telefax/e-mail aan de ANWB Alarmcentrale toestemming te vragen.

Uitsluitingen

- 30 Geen uitkering of hulp wordt verleend bij schade:
- 30.1 wanneer het reizen en/of verblijf samenhangt met het beroep, bedrijf of functie van de verzekerde;
- 30.2 indien verzekerde of belanghebbende een onware opgave doet en/of een verkeerde voorstelling van zaken geeft. In dat geval vervalt het recht op uitkering voor de gehele vordering, ook voor die onderdelen waarbij geen onware opgave is gedaan en/of verkeerde voorstelling van zaken is gegeven;
- 30.3 indien verzekerde of belanghebbende nalatig is in het vervullen van enige krachtens deze verzekering op hem rustende verplichting;
- 30.4 terzake van schade als gevolg van atoomkernreacties, oorlog of een daarmee overeenkomende toestand of terzake van binnenlandse onlusten, waarbij gebruik gemaakt wordt van vuurwapens met het doel het bestaande gezag omver te werpen; Bovendien wordt geen uitkering verleend als bij aanvang van de reis bekend is dat voor de reisbestemming een negatief reisadvies geldt. Van een negatief reisadvies is

sprake als het overlegplatform Vakantiereisadviezen onder auspiciën van ANVR, ANWB, Ministerie van Buitenlandse Zaken en reisverzekeraars, het reizen in of naar het desbetreffende gebied heeft ontraden. Als verzekerde zich al in een gebied bevindt waarvoor een negatief reisadvies gaat gelden, wordt wel uitkering verleend voor gebeurtenissen die (in)direct verband houden met terrorisme. Voorwaarde is dat verzekerde het desbetreffende gebied zo snel mogelijk verlaat;

- 30.5 ontstaan of mogelijk geworden door opzet, grove schuld of met de wil van verzekerde of belanghebbende;
- 30.6 (in)direct verband houdende met zelfdoding van verzekerde, of poging daartoe;
- 30.7 bij of ten gevolge van het deelnemen aan of het plegen van een misdrijf, of een poging daartoe
- 30.8 in en door militaire dienst;
- 30.9 ontstaan of mogelijk geworden door gebruik door verzekerde van alcohol, bedwelmende, opwekkende of soortgelijke middelen.
- 31 Geen uitkering wordt verleend voor gebeurtenissen bij:
- 31.1 het gebruik maken van luchtvaartuigen, tenzij als passagier van een tot het openbaar personenvervoer toegelaten vliegtuig, en tijdens het beoefenen van luchtvaart;
- * Indien uit de polis blijkt dat de toeslagpremie voor Bijzondere Sporten is berekend is deze uitsluiting niet van toepassing voor parachutespringen, ballonvaren, zweefvliegen, paragliding, hanggliding, delta- en ultralightvliegen en parapente. De dekking conform de artikelen 76 t/m 91, ongevallen, blijft hiervoor echter uitgesloten;
- 31.2 het varen anders dan op de binnenwateren indien sprake is van solovaren, wedstrijden of gebruikmaken van vaartuigen die niet geschikt of uitgerust zijn voor de zeevaart;
- * Indien uit de polis blijkt dat de toeslagpremie voor Bijzondere Sporten is berekend is wedstrijdzeilen op zee (met uitzondering van solovaren) wel verzekerd. De dekking conform de artikelen 76 t/m 91, ongevallen, blijft hiervoor echter uitgesloten;
- 31.3 het beoefenen van: vechtsporten, rugby, wielervedstrijden en wedstrijden te paard;
- * Indien uit de polis blijkt dat de toeslagpremie voor Bijzondere Sporten is berekend is deze uitsluiting niet van toepassing. De dekking conform de artikelen 76 t/m 91 ongevallen, blijft hiervoor echter uitgesloten;
- 31.4 het beoefenen van alle soorten wintersport. Sleeën door kinderen tot 14 jaar en schaatsen zijn echter wel verzekerd;
- * Indien uit de polis blijkt dat de toeslagpremie voor Langlaufen is berekend is deze uitsluiting niet van toepassing voor Langlaufen.
- * Indien uit de polis blijkt dat de toeslagpremie voor Bijzondere Sporten is berekend is deze uitsluiting niet van toepassing. De dekking conform de artikelen 76 t/m 91, ongevallen, blijft echter uitgesloten voor andere wintersporten dan: alpineskiën, biathlon, langlaufen, monoskiën, rodelen, schaatsen, skibob, skizeilen, sleeën, snowboarden, surfskiën, swingbo en ijszeilen.
- Uitgesloten blijven ijshockey, alsmede het voorbereiden tot of deelnemen aan wedstrijden anders dan de zogenaamde Gästerennen en Wisbiwedstrijden;
- 31.5 bergwandeling of bergtocht, tenzij over wegen of terreinen die zonder bezwaar ook voor onge oefenden begaanbaar zijn;
- * Indien uit de polis blijkt dat de toeslagpremie voor Bijzondere Sporten is berekend is deze uitsluiting niet van toepassing. De dekking op grond van de artikelen 76 t/m 91, ongevallen, blijft hiervoor echter uitgesloten.
- 31.6 elastiekslingeren of -springen (bungy-jumping) alsmede het voorbereiden tot of deelnemen aan snelheids-, record- en betrouwbaarheidsritten/-races met motorvoer- en motorvaartuigen;
- 31.7 werkzaamheden door verzekerde verricht, voor zover hieraan bijzondere gevaren zijn verbonden.

Terugvordering van niet-verzekerde diensten/kosten

- 32 Verzekerde is verplicht de rekeningen van De Friesland of de ANWB ter zake van diensten, kosten en dergelijke waarvoor krachtens deze verzekering geen dekking bestaat, binnen 30 dagen na datering van die rekeningen te voldoen. Bij niet-voldoening kan zonder meer tot incasso worden overgegaan, waarbij de daaraan verbonden kosten geheel voor rekening van verzekerde zijn.

Rechthebbende

- 33 Recht op uitkering bestaat alleen voor verzekerde. Uitkering kan geschieden aan één verzekerde (tenzij andere verzekerden hiertegen, vóór betaling van de uitkering, schriftelijk bij De Friesland bezwaar hebben gemaakt), dan wel aan degene door wiens bemiddeling de verzekering is afgesloten.

Vervaltermijn van recht op uitkering

- 34 Heeft De Friesland ten aanzien van een vordering een definitief standpunt schriftelijk kenbaar gemaakt, dan vervalt ieder recht jegens De Friesland ter zake van het desbetreffende schadegeval na verloop van 6 maanden, welke termijn ingaat op de dag waarop De Friesland dit bericht verstuurd.

Schaderegeling

10

- 35 De Friesland is belast met het (doen) regelen van schade, mede aan de hand van door verzekerde verstrekte gegevens en inlichtingen.

Meer dan één verzekering

- 36 Indien, zo deze verzekering niet bestond, aanspraak gemaakt zou kunnen worden op uitkering op grond van enige andere verzekering, al dan niet van oudere datum, of op grond van enige wet of andere voorziening, is deze verzekering inclusief de dekking van eventueel meeverzekerde modules, pas in de laatste plaats geldig. Dan zal alleen die schade voor uitkering in aanmerking komen die het bedrag te boven gaat waarop verzekerde elders aanspraak zou kunnen maken. Deze bepaling is niet van kracht voor de dekking zoals verwoord in de artikel 76 t/m 91, ongevallen;
- 36.1 Indien ten behoeve van een verzekerde meer dan één reisverzekering bij De Friesland is afgesloten, is de aansprakelijkheid van De Friesland beperkt tot maximaal één maal de maximumvergoeding, zoals in het dekkingen- en vergoedingenoverzicht is vermeld. Hetzelfde geldt voor de ongevalsdekking zoals in de artikelen 88, 89 en 90 is aangegeven.

Kennisgeving door De Friesland

- 37 Kennisgevingen door De Friesland aan verzekerde geschieden rechtsgeldig aan zijn laatst bij De Friesland bekende adres of aan het adres van degene, door wiens bemiddeling de verzekering is afgesloten.

De navolgende bepalingen gelden in aanvulling op of in afwijking van de voorgaande bepalingen.

Belangrijke afwijkingen

- 38** De dekking conform de artikelen 39, hulpverlening, 42 t/m 48, buitengewone kosten, en 94 t/m 99, geneeskundige kosten is alleen van kracht indien en voorzover er geen dekking bestaat onder de ziektekostenverzekering van verzekerde bij DFZ- en mits aan de hieronder bij artikel 38 lid 1 geformuleerde voorwaarde is voldaan;
- 38.1** Voor DFZ-ziekenfondsverzekerden zonder Aanvullende Verzekering op grond waarvan dekking tegen geneeskundige kosten in het buitenland bestaat en DFZ-particulier verzekerden met een Standaard(Pakket)Polis alsmede voor niet-DFZ-verzekerden is de dekking onder de artikelen 39, 42 t/m 48 en 94 t/m 99 alleen van kracht indien dit uit de polis blijkt en de premie voor de aanvullende module geneeskundige kosten is berekend. Onder Aanvullende Verzekering wordt hier niet begrepen een Aanvullende Verzekering voor tandheelkundige kosten;
- 38.2** Als bijzondere bepaling geldt dat de De Friesland Reisverzekering door niet-DFZ verzekerden alleen afgesloten kan worden inclusief geneeskundige kosten, in aanvulling op een reeds bestaande elders lopende ziekenfonds- dan wel particuliere ziektekostenverzekering met buitenlanddekking, hetgeen aan de hand van het berekenen van de toeslagpremie voor de aanvullende module geneeskundige kosten plaatsvindt. De Friesland is niet gehouden tot het verlenen van dekking op grond van deze verzekeringsvoorwaarden aan niet-DFZ verzekerden bij wie de toeslagpremie geneeskundige kosten niet in rekening is gebracht met uitzondering van uitkering(en)terzake van apart afgesloten annuleringsverzekeringen;
- Artikel 36 is ten aanzien van buitengewone kosten onverkort van toepassing.

11

Hulpverlening

- 39** In geval van ziekte, ongeval of overlijden van verzekerde wordt hulp verleend voor:
- 39.1** vervoer, inclusief noodzakelijke (medische) begeleiding, van de verzekerde naar Nederland;
- 39.2** toezending van medicijnen, kunst- en hulpmiddelen.
- 40** De algemene uitsluitingen ex artikel 30 leden 4 tot en met 8 zijn niet van toepassing in geval van hulpverlening naar aanleiding van overlijden van verzekerde.

Telecommunicatiekosten

- 41** Uitkering wordt verleend voor gemaakte noodzakelijke telefoon-, telegram- en faxkosten indien recht bestaat op uitkering of hulpverlening uit hoofde van een andere verzekerde rubriek. Voorzover deze kosten zijn gemaakt om in contact te treden met de ANWB Alarmcentrale worden zij boven het verzekerd bedrag uitgekeerd.

Buitengewone kosten

- 42** De dekking conform dit artikel is alleen van kracht indien en voorzover er geen dekking bestaat onder

de ziektekostenverzekering van verzekerde bij DFZ of een derde ziektekostenverzekeringsmaatschappij en mits is voldaan aan het gestelde onder artikel 38.

- 42.1 Uitkering wordt alleen verleend voor met toestemming van de ANWB Alarmcentrale gemaakte in artikel 43 tot en met 46 genoemde kosten die het gevolg zijn van een de verzekerde overkomen onvoorziene gebeurtenis en voorzover zij noodzakelijk en redelijk zijn. De ANWB Alarmcentrale kiest, voorzover mogelijk, steeds die oplossing die uit economisch oogpunt het meest verantwoord is. Geneeskundige en tandheelkundige kosten zoals omschreven in de desbetreffende artikelen zijn hieronder niet begrepen.
- 42.2 Uitkering wordt verleend voor eerste prothesen op basis van het Nederlands Orthobandatarief en elleboog- of okselkrukken, noodzakelijk wegens een ongeval als omschreven in de artikelen 76 t/m 91.
- 43 In geval van ziekte of ongeval van verzekerde wordt uitkering verleend voor:
- 43.1 kosten van ziekenvervoer, inclusief noodzakelijke (medische) begeleiding, van de verzekerde naar Nederland. Voor vervoer per ambulancevliegtuig geldt dat de repatriëring het redden van het leven en/of het voorkomen of verminderen van te verwachten invaliditeit van verzekerde moet beogen;
- 43.2 extra kosten van verblijf en extra reiskosten van de terugreis met privé-vervoermiddel of openbaar vervoer van de verzekerde en zijn verzekerde huisgenoten of, indien noodzakelijk voor bijstand, van 1 reisgenoot;
- 43.3 extra kosten van reis en verblijf tijdens de terugreis met privé-vervoermiddel of openbaar vervoer van meereizende verzekerden, indien de getroffen verzekerde bestuurder was van het vervoermiddel waarmee de reis is gemaakt en in het reisgezelschap geen vervangende bestuurder aanwezig is. In geval van terugreizen met privé-vervoermiddel zal nooit méér worden uitgekeerd dan wanneer per openbaar vervoer teruggereisd zou zijn;
- 12 43.4 reiskosten voor ziekenhuisbezoek aan verzekerde met privé-vervoermiddel of openbaar vervoer, gemaakt door de overige verzekerden of 1 reisgenoot. De maximale uitkering is € 230,- per polis. Voor het gebruik van een privé-vervoermiddel vindt vergoeding plaats op basis van 20 eurocent per kilometer tot het hiervoor genoemde maximum;
- 43.5 kosten van reis en verblijf van 1 persoon voor noodzakelijke bijstand, indien verzekerde alleen reist of verzorger/begeleider is van verzekerde kinderen beneden 16 jaar of van verzekerde lichamelijk of geestelijk gehandicapten. Deze persoon wordt gedurende reis en verblijf als verzekerde aangemerkt;
- 43.6 verzendkosten van medicijnen, kunst- en hulpmiddelen. Kosten van douaneheffing en retourvracht zijn hieronder niet begrepen.
- 44 In geval van overlijden van verzekerde wordt uitkering verleend voor:
- 44.1 kosten van vervoer van het stoffelijk overschot naar Nederland, of kosten van begrafenis of crematie ter plaatse en daarmee verbandhoudende kosten van reis en verblijf in geval van overkomst van huisgenoten en familieleden. In geval van begrafenis of crematie ter plaatse zal nooit méér worden uitgekeerd dan wanneer het stoffelijk overschot naar Nederland vervoerd zou zijn;
- 44.2 extra kosten van verblijf en extra reiskosten van de terugreis met privé-vervoermiddel of openbaar vervoer van de overige verzekerden;
- 44.3 reiskosten in Nederland naar en van de plaats van overlijden, en kosten van verblijf aldaar, van ten hoogste 2 personen. Deze dekking geldt alleen bij overlijden in Nederland. Voor het gebruik van een privé-vervoermiddel vindt vergoeding plaats op basis van 20 eurocent per kilometer tot een maximum van € 230,- per polis;
- 44.4 kosten van reis en verblijf van 1 persoon, ter ondersteuning van een verzekerd familielid indien in het reisgezelschap geen ander familielid aanwezig is. Deze persoon wordt gedurende reis en verblijf als verzekerde aangemerkt.

- 45 In geval van terugkeer naar de woonplaats in Nederland van verzekerde wegens een gebeurtenis als genoemd in artikel 45 leden 1 t/m 3 wordt uitkering verleend voor extra kosten van reis en verblijf tijdens de terugreis naar de woonplaats in Nederland, alsmede van de eventuele terugreis naar de oorspronkelijke reisbestemming binnen de geldigheidsduur van de verzekering, van betrokken verzekerde, zijn verzekerde huisgenoten en 1 verzekerde reisgenoot.
- 45.1 Het bijwonen van begrafenis of crematie van niet-meereizende huisgenoten of familieleden in 1e of 2e graad of in verband met levensgevaar van deze personen;
- 45.2 Materiële beschadiging van zijn eigendom of het bedrijf waar hij werkt, waardoor zijn aanwezigheid dringend nodig is;
- 45.3 Uitvallen van de waarnemer. Deze dekking is alleen van kracht indien voor deze reis tevens een annuleringsverzekering is afgesloten en de hierop verzekerde waarnemer uitvalt door een op die verzekering gedekte gebeurtenis.
- 46 Tevens wordt uitkering verleend voor:
- 46.1 kosten van het opsporen, redden of bergen van verzekerde door een bevoegde instantie tot maximaal € 11.500,-, tenzij verzekeraar een hogere vergoeding toestaat;
- 46.2 extra kosten van reis en verblijf in geval van overschrijden van de terugreisdatum door gedwongen oponthoud in het buitenland als gevolg van lawine, bergstorting, mist, natuurgeweld, abnormale sneeuwval en staking bij de vervoersonderneming van de diensten waarvan bij de terugreis gebruik wordt gemaakt;
- 46.3 kosten van repatriëring van tot het reisgezelschap behorende huisdieren tot een maximum van € 350,-.
- 47 De Algemene uitsluitingen genoemd in artikel 30 leden 4 t/m 8 alsmede die in artikel 31 zijn niet van toepassing in geval van opsporen of overlijden van verzekerde.
- 48 Uitkering wordt verleend onder aftrek van besparingen, restituties en dergelijke. Op verblijfskosten zal wegens bespaarde kosten van normaal levensonderhoud een vaste aftrek worden toegepast van 10%, met handhaving van het maximaal verzekerde bedrag als genoemd in het dekkingsoverzicht.

13

Bagage

- 49 In de polis en de verzekeringsvoorwaarden wordt verstaan onder bagage de door verzekerde voor eigen gebruik (of als geschenk) meegenomen, tijdens de reis aangeschafte, dan wel binnen de geldigheidsduur tegen ontvangstbewijs vooruit- of nagezonden voorwerpen (waaronder begrepen kostbaarheden) alsmede reisdocumenten benodigd voor de reis waarvoor deze verzekering is afgesloten.
- 50 Niet als bagage worden beschouwd:
- 50.1 bergsport-, luchtsport- en wintersportartikelen;
- * Indien uit de polis blijkt dat de toeslagpremie voor Langlaufen is berekend is deze beperking niet van toepassing voor Langlaufartikelen. Het eigen risico wordt niet in mindering gebracht bij schade ontstaan tijdens de actieve sportbeoefening.
- * Indien uit de polis blijkt dat de toeslagpremie voor Bijzondere Sporten is berekend is deze beperking niet van toepassing. Het eigen risico wordt niet in mindering gebracht bij schade ontstaan tijdens de actieve sportbeoefening. Luchtvaartuigen (waaronder val-/zweefschermen) blijven echter uitgesloten;
- 50.2 geld, waaronder te verstaan gangbare munten, bankbiljetten en cheques alsmede het saldo van oplaadbare betaalkaarten (chipknip);

* Indien uit de polis blijkt dat de toeslagpremie voor geld en cheques is berekend is deze beperking niet van toepassing. Het eigen risico wordt niet in mindering gebracht. Als aanvullende voorwaarde geldt hierbij dat het daadwerkelijke bezit van het vermiste/gestolen geld op ter beoordeling van De Friesland afdoende (schriftelijke)wijze kan worden aangetoond;

- 50.3 waardepapieren (anders dan geld), creditcards, manuscripten, aantekeningen, concepten, abonnementen en alle daarmee verkregen voordelen/goederen, seizoenkaarten, pasjes,entreebewijzen, cadeaubonnen, e.d.;
- 50.4 voorwerpen voor zakelijk of beroepsmatig gebruik;
- 50.5 dieren;
- 50.6 voorwerpen met antiek-, kunst- of verzamelwaarde;
- 50.7 gereedschappen inclusief meetapparatuur;
- 50.8 (lucht)vaartuigen inclusief accessoires en toebehoren. Deze uitzondering geldt niet voor zeilplanken, kano's en opblaasbare boten;
- 50.9 (motor)voertuigen, inclusief aanhangers, accessoires en andere toebehoren. Deze uitzondering geldt niet voor fietsen, kinder- en invalidevagens, sneeuwkettingen, imperiaal, (imperiaal)bagagebox en fietsdrager, autoslederadio en (auto)telecommunicatie-apparatuur voorzover deze beide laatste apparaten zich ten tijde van het verzekerd voorval niet in de auto bevonden.
- 51 In de polis en de verzekeringsvoorwaarden wordt onder kostbaarheden: verstaan horloges, sieraden (waaronder te verstaan juwelen, echte parels, voorwerpen van edelmetaal of -gesteente), bontwerk, computerapparatuur en toebehoren, kijkers en andere optische instrumenten, beeld- en geluidsapparatuur (waaronder begrepen autoslederadio en (auto) telecommunicatie-apparatuur), foto-, film-, video-apparatuur en toebehoren
- 14 52 In de polis en de verzekeringsvoorwaarden wordt onder reisdocumenten verstaan: paspoorten, visa, toeristenkaarten, identiteits- en rijbewijzen, alsmede reisbiljetten en campingcarnets bestemd voor gebruik tijdens de reis waarvoor deze verzekering is afgesloten.
- 53 Tot maximaal de verzekerde bedragen als genoemd in het dekkingsoverzicht wordt uitkering verleend voor schade aan, verlies of diefstal van bagage.
- 54 In geval van herstelbare beschadiging wordt uitkering verleend op basis van de herstelkosten. Er zal echter niet meer worden uitgekeerd dan in geval van niet-herstelbare beschadiging. Indien verzekerde afziet van reparatie bestaat aanspraak op de helft van de aan te tonen reparatiekosten.
- 55 In geval van niet herstelbare beschadiging, verlies of diefstal wordt uitkering verleend op basis van de dagwaarde, minus de waarde van de eventuele restanten. Onder dagwaarde wordt verstaan de oorspronkelijke aanschafwaarde, onder aftrek van een bedrag wegens waardevermindering door veroudering of slijtage.
- 56 Voor reisdocumenten wordt uitkering verleend op basis van kostprijen.
Het eigen risico is hierop niet van toepassing.
- 57 Met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 65 t/m 67 geldt als hoofdregel dat bij diefstal uit een vervoermiddel (mits deugdelijk afgesloten) de bagage opgeborgen diende te zijn in de hieronder omschreven ruimte, waardoor de bagage van buitenaf niet zichtbaar was:
- 57.1 de afzonderlijke, afgesloten kofferruimte in een personenauto;

- 57.2 de met een hoedenplank, rolhoes of andere daarmee gelijk te stellen deugdelijke voorziening afgedekte koffer-/laadruimte in een personenauto met derde of vijfde deur, waaronder mede begrepen een stationcar;
- 57.3 het interieur van een kampeerauto, bestelbus/-auto of caravan, dat aan het zicht van buitenaf onttrokken was door een aangebrachte deugdelijke voorziening.
- 58 Tot maximaal de verzekerde bedragen als genoemd in het dekkingsoverzicht wordt uitkering verleend voor diefstal van kostbaarheden en/of reisdocumenten uit een kampeerauto of caravan op het moment dat deze als vakantieverblijf in gebruik is, mits voldaan is aan alle navolgende voorwaarden:
- 58.1 aan de kampeerauto of caravan moeten sporen van braak aanwezig zijn;
- 58.2 de kampeerauto of caravan stond ten tijde van de diefstal op een kampeerterrein;
- 58.3 de gestolen zaken waren opgeborgen zoals in artikel 57 omschreven;
- 58.4 ook overigens moet het vereiste van de normale voorzichtigheid in acht genomen zijn en daarnaast moet aangetoond kunnen worden dat onder de gegeven omstandigheden in redelijkheid geen betere maatregelen getroffen hadden kunnen worden.
- 59 Tevens wordt uitkering verleend voor:
- 59.1 kosten van noodzakelijke aanschaf van kleding en toiletartikelen wegens vertraagde aankomst van bagage op de reisbestemming. De maximale uitkering is € 115,- per verzekerde, het eigen risico is hierop niet van toepassing;
- 59.2 beschadiging, verlies of diefstal van in het buitenland gehuurde onderwatersportartikelen;
- 59.3 indien uit de polis blijkt dat de toeslagpremie voor Langlaufen of Bijzondere Sporten is berekend, wordt, zonder aftrek van het eigen risico, tevens uitkering verleend voor;
- 59.4 het niet gebruik kunnen maken van skipassen en gehuurde ski-uitrusting alsmede het niet kunnen volgen van skilessen, door een onder deze verzekering gedekte gebeurtenis in verband met voortijdige terugkeer, opname in een ziekenhuis of een ongeval (aan te tonen met een doktersverklaring). De uitkering wordt pro rata berekend, onder aftrek van restituties en dergelijke. De kosten moeten op de plaats van bestemming zijn gemaakt en vooraf zijn voldaan;
- 59.5 de kosten van het huren van vervangende ski's, snowboard en/of -schoenen voor maximaal 8 dagen met een maximum van totaal € 20,- per dag, indien recht op vergoeding bestaat als gevolg van een onder deze verzekering gedekte gebeurtenis.
- 59.6 beschadiging, verlies of diefstal van in het buitenland gehuurde winter-/bergsportartikelen.
- 60 De Friesland heeft in geval van beschadiging, verlies of diefstal het recht bagage te doen herstellen of vervangen.
- 61 Uitkering voor geld (indien meeverzekerd) en reisdocumenten zal geschieden boven het voor bagage verzekerd bedrag zonder het eigen risico in mindering te brengen.
- 62 Terzake van één voorwerp met zijn toebehoren heeft slechts één verzekerde recht op uitkering. Een camera met zijn toebehoren zoals objectieven, filters, recorders, flitsers, draagtassen en dergelijke geldt als één voorwerp.
- 63 Tenzij anders bepaald, geldt een eigen risico van € 65,- per polis per verzekerde respectievelijk per polis per gezin.
- 64 Geen uitkering wordt verleend voor:
- 64.1 verlies, diefstal of beschadiging van geld, kostbaarheden en reisdocumenten indien deze artikelen bij

- vervoer per vliegtuig, bus, trein of boot niet als handbagage werden meegenomen;
- 64.2 schades of verliezen door slijtage, eigen gebrek, eigen bederf en langzaam inwerkende weersinvloeden;
- 64.3 beschadigingen en/of ontsieringen, tenzij het voorwerp daardoor ongeschikt is geworden voor het oorspronkelijk gebruik;
- 64.4 beschadiging van uitsluitend video- en geluidskoppen van beeld- en geluidsapparatuur;
- 64.5 andere schade dan aan de bagage zelf (gevolgschade), behoudens de dekking als omschreven in artikel 59 lid 1 en, indien meeverzekerd, in artikel 59 lid 4;
- 64.6 schade aan uitsluitend skistokken, bindingen, stoppers, beslag van ski's, alsmede schade bestaande uit het loslaten van skikanten;
- 64.7 kosten van reis en verblijf ter verkrijging van nieuwe reisdocumenten na verlies of diefstal hiervan tijdens de reis.
- 65 Geen uitkering wordt verleend indien verzekerde ter voorkoming van verlies, diefstal of beschadiging:
- 65.1 niet de normale voorzichtigheid in acht heeft genomen;
- 65.2 bovendien onder de gegeven omstandigheden in redelijkheid betere maatregelen had kunnen treffen. Als betere maatregel ter voorkoming van diefstal uit/vanaf een vervoermiddel gedurende een enkele overnachting geldt in ieder geval dat handzaam in koffers en tassen verpakte bagage naar het logies/verblijf wordt meegenomen en het niet onbeheerd of onder (toe)zicht van vreemden achterlaten van kostbaarheden en waardevolle zaken/papieren in uw hotelkamer, tent, caravan, auto of op het strand, terras, bij het zwembad of waar dan ook.

16

- 66 Geen uitkering wordt verleend in geval van diefstal van geld, kostbaarheden en reisdocumenten:
- 66.1 uit of vanaf een vervoermiddel, waaronder mede begrepen een aanhangwagen;
- 66.2 uit andere dan deugdelijk afgesloten ruimten waarin deze zonder toezicht zijn achtergelaten;
- 66.3 in afwijking van het onder artikel 66 lid 1 gestelde is verzekerde verplicht, zolang het motorvoertuig zich bij het overnachtingsverblijf bevindt, kostbaarheden op te bergen in dit verblijf, tenzij deze hierdoor onbeheerd worden achtergelaten in een tent.
- 67 Voor diefstal van overige bagage (anders dan geld, kostbaarheden en reisdocumenten) uit een vervoermiddel wordt geen uitkering verleend, tenzij verzekerde kan aantonen dat:
- 67.1 het vervoermiddel deugdelijk was afgesloten;
- 67.2 de overige bagage was opgeborgen zoals in artikel 57 omschreven.
- 68 Het in artikel 67 lid 2 bepaalde is niet van toepassing indien verzekerde kan aantonen dat de diefstal plaatsvond tijdens een korte stop op de heenreis vanuit de vaste woonplaats naar de reisbestemming of op de terugreis.
- 69 Voor diefstal van overige bagage vanaf een vervoermiddel, anders dan tijdens een korte stop op de heenreis vanuit de vaste woonplaats naar de reisbestemming of op de terugreis, wordt geen uitkering verleend tenzij verzekerde kan aantonen dat de bagage was opgeborgen in een deugdelijk afgesloten harde bagage-/skibox, die op zodanige wijze op/aan het vervoermiddel was gemonteerd dat deze niet eenvoudig was te verwijderen.

Schade logies/verblijven

- 70 Uitkering wordt verleend, indien verzekerde voor de schade aansprakelijk is en deze tenminste € 25,- bedraagt, voor:
- 70.1 schade aan logies/verblijven en inventaris, die verzekerde in huur of gebruik zijn gegeven;
- 70.2 schade aan een tijdens de reis gehuurd kluisje als gevolg van het verloren gaan van de sleutel hiervan, met inachtneming van het maximum zoals vermeld in de beknopte samenvatting dekking.

Huur vervoermiddel/vervangend verblijf

- 71 In deze verzekeringsvoorwaarden wordt verstaan onder vervoermiddel:
- 71.1 de personen-, kampeer- of bestelbus/-auto, motorfiets of scooter voorzien van een Nederlands kenteken en/of eventuele aanhangwagen, mits:
- het besturen daarvan is toegestaan met een rijbewijs A of B en, indien vallend onder de desbetreffende regelgeving, APK-goedgekeurd;
  - daarmee vanuit de woonplaats in Nederland de reis wordt gemaakt;
- 71.2 de vanuit de woonplaats in Nederland meegenomen of vooruitgezonden (brom)fiets;
- 71.3 het, wegens het uitvallen tijdens de reis van het vervoermiddel, gehuurde soortgelijke vervoermiddel, ook indien voorzien van een buitenlands kenteken.
- 72 In deze verzekeringsvoorwaarden wordt verstaan onder aanhangwagen:
- de achter of aan het vervoermiddel meegenomen toercaravan, vouwkampeerwagen, boottrailer, bagage-aanhangwagen of zijspan.
- 73 Indien het vervoermiddel niet meer gebruikt kan worden door een onzekere gebeurtenis (uitvallen van de bestuurder hieronder niet begrepen) tijdens de geldigheidsduur van de verzekering, echter inbeslagname of verbeurdverklaring alleen wegens een verkeersongeval, en onder de voorwaarde dat het weer kunnen gebruiken van het vervoermiddel niet mogelijk is binnen 2 werkdagen, wordt uitkering verleend voor:
- 73.1 huurkosten van een soortgelijk vervoermiddel. De maximale uitkering is per object het verzekerd bedrag voor de resterende geldigheidsduur van de verzekering doch ten hoogste gedurende 21 dagen met een maximum van € 70,- per dag;
- 73.2 extra reiskosten per trein of bus, inclusief de extra kosten van vervoer van bagage, voor zover gemaakt binnen de geldigheidsduur van de verzekering;
- 73.3 kosten in verband met noodzakelijk gebruik van een privé vervoermiddel op basis van 0,20 eurocent per kilometer tot ten hoogste de kosten van openbaar vervoer laagste klasse;
- 73.4 extra kosten van verblijf van verzekerden, ook indien het vervoermiddel binnen 2 werkdagen weer te gebruiken is. De maximale uitkering is € 50,- per verzekerde per dag voor ten hoogste 10 dagen. Op verblijfskosten zal wegens bespaarde kosten van normaal levensonderhoud een vaste aftrek worden toegepast van 10%.
- 73.5 aantoonbaar gemaakte extra kosten van verblijf tot een maximum van € 50,- per verzekerde per dag voor de (resterende) duur van het voorgenomen verblijf, doch ten hoogste gedurende 21 dagen, indien de toercaravan, tent of het anderszins meegevoerde logies/verblijfsmiddel waarvan gebruik gemaakt wordt tijdens vakantie uitvalt door een van buiten komend onheil, dan wel een mechanische storing.
- 74 Indien het vervoermiddel binnen 7 dagen voor de ingangsdatum van de verzekering, doch niet eerder

dan het tijdstip van afgifte van de polis, niet meer gebruikt kan worden door een van buitenkomend onheil en rijklaar maken niet mogelijk is binnen 2 werkdagen na de ingangsdatum van de verzekering, wordt uitkering verleend voor de in artikel 73 leden 1 en 2 genoemde kosten.

75 Geen uitkering wordt verleend indien het niet kunnen gebruiken van het vervoermiddel het gevolg is van slecht onderhoud, slechte staat en/of overbelasting van het vervoermiddel.

Ongevallen

76 In de polis en voorwaarden wordt verstaan onder ongeval:
een plotselinge en rechtstreekse inwerking van uitwendig geweld, waardoor een geneeskundig vast te stellen lichamelijk letsel ontstaat.

77 Als ongeval wordt ook aangemerkt:

77.1 bevriezing, verdrinking, zonnesteek, verstikking;

77.2 uitputting, verhongering, verdorsting en zonnebrand door het onvoorzien geïsoleerd raken;

77.3 acute vergiftiging anders dan door voedings-, genot- en geneesmiddelen;

77.4 besmetting door ziektekiemen bij onvrijwillige val in water of andere stof;

77.5 wondinfectie en bloedvergiftiging in verband met een ongeval;

77.6 complicaties en verergeringen bij eerste hulp of medisch noodzakelijke behandeling in verband met een ongeval;

77.7 verstuiking, ontwrichting, spier- en peesverscheuringen, plotseling ontstaan, waarvan aard en plaats medisch zijn vast te stellen;

77.8 letsel door ongewild in spijsverteringskanaal, luchtwegen, ogen of oren raken van stoffen of voorwerpen.

78 In geen geval wordt als ongeval aangemerkt enigerlei vorm van hernia of het binnenkrijgen van ziektekiemen door insectenbeet of -steek.

79 In geval van overlijden van verzekerde als rechtstreeks en uitsluitend gevolg van een ongeval wordt het voor overlijden verzekerd bedrag uitgekeerd. Een eerdere uitkering wegens blijvende invaliditeit zal hierop in mindering worden gebracht.

80 In geval van blijvende invaliditeit van verzekerde als rechtstreeks en uitsluitend gevolg van een ongeval wordt zonder dat rekening wordt gehouden met het beroep of de bezigheden van verzekerde op basis van (doch nimmer meer dan) het maximaal verzekerde bedrag uitkering verleend, als volgt:

a. bij geheel verlies (van de functie) van:	uitkering:
- gehoor-, denk-, gezichts- of spraakvermogen	100%
- reuk en/of smaak	10%
- arm tot in het schoudergewricht	75%
- arm tot in het ellebooggewricht of tot een plaats tussen elleboog- en schoudergewricht	70%
- hand tot in het polsgewricht of arm tot een plaats tussen pols- en ellebooggewricht	65%
- been tot in het heupgewricht	75%
- been tot in het kniegewricht of tot een plaats tussen knie- en heupgewricht	60%
- voet tot in het enkelgewricht of been tot een plaats tussen enkel- en kniegewricht	55%
- duim	25%
- wijsvinger (vingers tezamen maximaal 65%)	15%

- andere vinger	12%
- grote teen (tenen tezamen maximaal 50%)	15%
- andere teen	10%
- het gezichtsvermogen van het eerst getroffen oog	30%
- het gezichtsvermogen van het andere oog, indien De Friesland wegens (gedeeltelijk) verlies van het gezichtsvermogen van het eerst getroffen oog uitkering heeft verleend	70%
- gehoor van het eerst getroffen oor	20%
- het gehoor van het andere oor, indien De Friesland wegens (gedeeltelijk) verlies van het gehoor van het eerst getroffen oor uitkering heeft verleend	80%
b. bij geheel verlies (van de functie) van andere organen: het percentage medische invaliditeit;	
c. bij gedeeltelijk verlies (van de functie) van de onder a. en b. bedoelde organen: het met de vastgestelde invaliditeit overeengekomen percentage.	

- 81** Voor meer dan één ongeval tezamen wordt in totaal niet meer uitgekeerd dan het voor algehele blijvende invaliditeit verzekerd bedrag.
- 82** Indien de gevolgen van een ongeval worden vergroot door een ziekelijke of abnormale lichaams- of geestesgesteldheid zal niet meer worden uitgekeerd dan zou zijn uitgekeerd indien het ongeval een geheel valide en gezond persoon zou hebben getroffen.
- 83** Indien een bestaande blijvende functionele invaliditeit door een ongeval wordt verergerd, dan wordt uitkering verleend op grond van het verschil tussen de graad van invaliditeit voor en na het ongeval.
- 84** De graad van blijvende functionele invaliditeit wordt vastgesteld zodra naar de mening van de medische dienst van De Friesland van een onveranderlijke toestand kan worden gesproken. Indien hiervan binnen 2 jaar na de ongevalsdatum nog geen sprake is wordt de graad van blijvende invaliditeit vastgesteld op grond van de volgens medische rapporten te verwachten definitieve graad van invaliditeit.
- 85** Mocht de verzekerde vóór de vaststelling van de blijvende invaliditeit zijn overleden als gevolg van het ongeval, dan is De Friesland geen uitkering voor blijvende invaliditeit verschuldigd;
- 85.1** een andere oorzaak dan het ongeval, dan blijft het recht op uitkering bestaan. De hoogte van de uitkering wordt dan bepaald volgens de op grond van medische rapporten verwachte definitieve graad van invaliditeit, indien verzekerde niet zou zijn overleden.
- 85.2**
- 86** Indien op de 365e dag na het ongeval de graad van blijvende invaliditeit nog niet definitief kan worden vastgesteld, vergoedt De Friesland vanaf deze dag tot de dag van de definitieve vaststelling een rente over de uitkering verminderd met eventuele voorschotuitkeringen. Het rentepercentage zal gelijk zijn aan dat van de laatst uitgegeven staatsobligatielening vóór de hiervoor bedoelde 365e dag, echter met een maximum van 8%.

Bijzondere uitsluitingen

- 87** Geen uitkering wordt verleend voor ongevallen (mede) veroorzaakt door een ziekelijke of abnormale lichaams- of geestesgesteldheid van verzekerde tenzij deze het gevolg is van een reeds onder deze verzekering gedekt ongeval.

Meer dan één verzekering

- 88 Indien ten behoeve van een verzekerde meer dan één reisverzekering bij De Friesland is afgesloten, is de aansprakelijkheid van De Friesland beperkt zoals hieronder aangegeven.
- 89 Uitkering bij overlijden: € 10.000,-
Overlijden als gevolg van zonder helm (mee)rijden op een brommer/motor/scooter: € 2.275,-
- 90 Uitkering bij algehele blijvende invaliditeit: € 10.000,-
Invaliditeit als gevolg van zonder helm (mee)rijden op een brommer/motor/scooter: € 2.275,-
- 91 Rechthebbende: In geval van overlijden bestaat alleen recht op uitkering voor de wettige erfgenamen, met uitzondering van enige overheid.

Geschillen/klachten

- 92 Geschillen en/of klachten die voortvloeien uit deze verzekeringsvoorwaarden en/of de daarbij afgesloten aanvullende modules, dienen binnen drie maanden na het ontstaan van het geschil en/of de klachten schriftelijk te worden voorgelegd aan het bestuur van De Friesland Reisverzekeringen N.V., Postbus 270, 8901 BB Leeuwarden. Het bestuur neemt binnen drie maanden na het aanmelden van het geschil/de klacht een beslissing. Indien het bestuur niet binnen drie maanden over het geschil/de klacht heeft geoordeeld, wordt het oorspronkelijke standpunt van De Friesland geacht te zijn bevestigd;
- 92.1 indien de verzekerde/belanghebbende zich niet kan verenigen met de beslissing van het bestuur van De Friesland kan hij zich met uitsluiting van andere instanties wenden tot de bevoegde rechter te Leeuwarden.

Persoonsregistratie

- 93 De in het kader van deze verzekering en/of de daarbij afgesloten aanvullende modules verstrekte persoonsgegevens en de eventueel nader over te leggen persoonsgegevens kunnen worden opgenomen in de door De Friesland gevoerde persoonsregistratie. Op deze persoonsregistratie is een gedragscode verwerking persoonsgegevens van toepassing dat ter inzage ligt ten kantore van De Friesland. Deze gedragscode kan eveneens tegen kostprijs worden aangevraagd.

Aanvullende module geneeskundige kosten

- 94 De dekking voor geneeskundige kosten conform dit artikel is alleen van kracht indien en voor zover er geen dekking bestaat onder de ziektekostenverzekering van verzekerde bij DFZ en vermits is voldaan aan het gestelde in artikel 38.
- 95 In de polis en de verzekeringsvoorwaarden wordt verstaan onder geneeskundige kosten de medisch

- noodzakelijke kosten van:
- 95.1 honoraria van artsen en door hen voorgeschreven behandelingen, onderzoeken, genees- en verbandmiddelen;
- 95.2 ziekenhuisopname en -operatie;
- 95.3 vervoer naar en van de plaats waar geneeskundige behandeling wordt verleend in het land waar verzekerde bij aanvang van het vervoer aanwezig was.
- 96 In de polis en de verzekeringsvoorwaarden wordt onder tandheelkundige kosten verstaan de medisch noodzakelijke kosten van:
- 96.1 honoraria van (tand)artsen voor tandheelkundige behandeling aan het natuurlijk gebit;
- 96.2 door hen voorgeschreven geneesmiddelen;
- 96.3 gemaakte röntgenfoto's die voor de behandeling noodzakelijk zijn.
- 97 Uitkering wordt verleend voor geneeskundige en tandheelkundige kosten gemaakt in het land waar verzekerde verblijft en zolang de verzekering van kracht is, doch uiterlijk tot op de 180e dag na aanvang van de behandeling en voor zover de behandeling niet kan worden uitgesteld tot na terugkeer in Nederland.
- 98 Uitkering vindt plaats op basis van de verzekerde klasse van de ziektekostenverzekering van verzekerde in Nederland, of bij het ontbreken hiervan op basis van de laagste klasse.
- 99 Geen uitkering wordt verleend voor kosten:
- 99.1 verband houdende met ziekte, aandoening of afwijking waarvoor verzekerde ten tijde van het afsluiten van de verzekering in het buitenland onder behandeling was, of indien verzekerde op reis is gegaan (mede) met het doel hiervoor behandeling te ondergaan;
- 99.2 waarvan bij het begin van de verzekering vaststond, dat zij tijdens de reis zouden moeten worden gemaakt;
- 99.3 van geneeskundige en tandheelkundige behandeling gemaakt in het land waarvan verzekerde de nationaliteit bezit wegens ziekte, aandoening of afwijking, die reeds op of voor de ingangsdatum van de verzekering bestond of klachten veroorzaakte;
- 99.4 van tandheelkundige behandeling in Nederland, anders dan wegens een ongeval;
- 99.5 indien de (tand)arts of het ziekenhuis niet als zodanig erkend is door de bevoegde instanties.

Aanvullende module automobilistenhulpverzekering en rechtsbijstand automobilistenhulpverzekering

De dekking conform de artikelen 100 t/m138 is alleen van kracht indien uit de polis blijkt dat de desbetreffende premie is berekend en na voorafgaand overleg met en toestemming van de ANWB Alarmcentrale.

- 100 In de voorwaarden van de aanvullende module automobilistenhulpverzekering wordt verstaan onder verzekerde, de in artikel 6 bedoelde en als zodanig in de polis vermelde verzekerde, de met hem samenwonende levensgezel, alsmede de met één van hen in het vervoermiddel samenreizende personen.
- 101 In de voorwaarden van de aanvullende module automobilistenhulpverzekering wordt onder vervoer-

middel verstaan de personen-, kampeer- of bestelbus/-auto, motorfiets of scooter voorzien van een Nederlands kenteken, alsmede de achter of aan het vervoermiddel meegenomen toercaravan, vouw-kampeerwagen, boottrailer, bagage-aanhangwagen of zijspan, de op het vervoermiddel meegenomen boot en het, wegens het uitvallen tijdens de reis van het vervoermiddel, gehuurde soortgelijke vervoer-middel, ook indien voorzien van een buitenlands kenteken, mits:

- het besturen daarvan is toegestaan met een rijbewijs A of B en, indien van toepassing, APK-goedge-keurd;
- daarmee vanuit de woonplaats in Nederland de reis wordt gemaakt.

- 102 De dekking op grond van de aanvullende module automobilistenhulpverzekering en rechtsbijstand is van kracht voor gebeurtenissen die zich voordoen binnen de in de polis aangegeven geldigheidsduur en met inachtneming van hetgeen gesteld is in artikel 17.
- 103 De dekking op grond van de aanvullende module automobilistenhulpverlening is van kracht voor gebeurtenissen die zich voordoen binnen de in de polis aangegeven geldigheidsduur.
- 104 De dekking op grond van de aanvullende module automobilistenhulpverzekering is geldig in Europa, de Azoren, de Canarische Eilanden, Madeira, alsmede in Algerije, Egypte, Israël, Libanon, Libië, Marokko, Syrië, Tunesië en Turkije voor de navolgende dekkingsonderdelen:
- toezending van onderdelen;
  - berging, bewaking, stalling en vervoer naar dichtstbijzijnde reparateur;
  - arbeidsloon bij reparatie langs de weg;
  - bemiddeling bij overmaken van geld.
- 105 De dekking op grond van de aanvullende module automobilistenhulpverlening is slechts geldig gedurende de periode dat er dekking is op een reisverzekering van De Friesland waarin de hulpverlening conform artikel 39 is opgenomen.
- 106 In geval van uitvallen van de bestuurder wegens een gebeurtenis als genoemd in de artikelen 107 t/m 109, terwijl in het reisgezelschap geen vervangende bestuurder aanwezig is, bestaat recht op hulpverlening voor vervoer van het vervoermiddel en de bagage naar de woonplaats in Nederland, alsmede op uitkering van de daaruit voortvloeiende kosten.
- 107 Ziekte of ongeval van de bestuurder die daardoor op grond van medisch advies het vervoermiddel niet meer verantwoord kan besturen en wiens herstel niet binnen redelijke termijn te verwachten is.
- 108 Overlijden van de bestuurder.
- 109 Terugkeer naar Nederland van de bestuurder waarbij het vervoermiddel wordt achtergelaten, en het ophalen hiervan binnen de geldigheidsduur niet mogelijk is, wegens:
- het bijwonen van begrafenissen of crematies van niet meereizende huisgenoten of familieleden in 1e of 2e graad of in verband met levensgevaar van deze personen;
  - materiële beschadiging van zijn eigendom of het bedrijf waar hij werkt, waardoor zijn aanwezigheid dringend nodig is;
  - het uitvallen van de waarnemer. Deze dekking is alleen van kracht indien voor deze reis tevens een annuleringsverzekering is afgesloten en de hierop verzekerde waarnemer uitvalt door een op die verzekering gedekte gebeurtenis.

- 110 Indien het vervoermiddel niet meer gebruikt kan worden door een onzekere gebeurtenis (ook als gevolg van eigen gebrek) tijdens de geldigheidsduur van de verzekering bestaat recht op:
- 110.1 hulpverlening voor en uitkering van de daaruit voortvloeiende kosten van:
- transport van het vervoermiddel naar de woonplaats in Nederland, tenzij de transportkosten hoger zijn dan de waarde van het vervoermiddel op dat moment en mits voortzetting van de reis met dit vervoermiddel niet mogelijk is binnen 2 werkdagen;
  - vernietiging of invoer van het vervoermiddel indien op grond van het bovenstaande moet worden besloten het vervoermiddel in het buitenland achter te laten;
  - toezending van onderdelen van het vervoermiddel indien deze onderdelen niet op korte termijn ter plaatse verkrijgbaar zijn. Kosten van aankoop, douaneheffing en retourvracht komen voor rekening van verzekerde;
- 110.2 uitkering van kosten van berging, bewaking, stalling en vervoer naar de dichtstbijzijnde reparateur, tot maximaal € 910,- per polis;
- 110.3 uitkering van arbeidsloon bij een reparatie langs de weg (geen werkplaatsreparatie), tot maximaal € 115,- per gebeurtenis.
- 111 Hulp wordt verleend voor het in noodgevallen overmaken van geld. De hieraan verbonden kosten zijn tevens onder de dekking begrepen. Voorschotten of garanties worden niet verleend. Overmaking vindt alleen plaats indien naar het oordeel van de ANWB Alarmcentrale voldoende garanties zijn verkregen.
- 112 De Algemene uitsluitingen genoemd in artikel 31 zijn niet van toepassing.
- 113 Uitkering wordt alleen verleend tegen overlegging van de originele nota's en onder aftrek van besparingen.

Rechtsbijstand automobilistenhulp

- 114 De Friesland heeft het verlenen van rechtsbijstand overgedragen aan de ANWB Reis- en Rechtshulp N.V., Postbus 93200, 2509 BA Den Haag (telefoon tijdens kantooruren 070-314 77 88 of 24 uur per dag via +31 70 314 72 05 (Alarmjurist). De Friesland garandeert de nakoming door ANWB Rechtshulp van de in deze voorwaarden genoemde verplichtingen, vermits de aanvullende module automobilistenhulpverzekering blijkt de polis en het in rekening brengen van de bijbehorende premie, is meeverzekerd. Ter zake van rechtsbijstand zijn de volgende definities van toepassing:
- 115 rechtsbijstand: de gebeurtenis die een verzekerde heeft aangemeld voor rekening van ANWB Rechtshulp op zijn juridische gevolgen onderzoeken en ter zake adviseren, dan wel de nodige (rechts)maatregelen nemen of doen nemen, tenzij de kans om daardoor het beoogde resultaat te behalen te gering is;
- 116 gebeurtenis: een voorval dat rechtstreeks verband houdt met het gebruik van het motorvoertuig voor de reis naar, in en terug vanuit het buitenland, zoals naar het verzekeringsgebied in artikel 104 is omschreven, dat bij aanvang van de reis nog onzeker en onvoorzien is en zich binnen de geldigheidsduur voordoet en, waarvoor volgens deze voorwaarden dekking bestaat.

Aanspraak op rechtsbijstand

- 117 Als zich tijdens de verzekeringsduur een gebeurtenis voordoet verleent ANWB Rechtshulp de rechtsbijstand bij de volgende situaties tot een maximum van € 6825,-, waarbij het gestelde in artikel 36 onverkort van toepassing is:
- 118 een gebeurtenis(sen) waarbij privé-rechten en privé-belangen rechtstreeks in het geding zijn;
- 119 als de aangemelde kwestie een financieel belang van meer dan € 165,- vertegenwoordigt;
- 120 bij verhaal van schade ten gevolge van een ongeval met het motorvoertuig, voor zover de schade niet gedekt is door enige verzekering, zowel eisend als verwerend;
- 121 de dekking bij verweer, zoals omschreven in het voorgaande artikel 120, geldt niet als de aansprakelijkheid is verzekerd of is nagelaten een wettelijk verplichte verzekering af te sluiten;
- 122 bij strafvervolgung wegens een verkeersdelict als de verzekerde het verweer niet in redelijkheid zonder bijstand kan voeren. Indien ter zake van strafvervolgung een waarborgsom (cautie) wordt verlangd, wordt deze bij wijze van voorschot tijdens kantooruren verstrekt. Bij een voorschot van € 4500,- of meer kan van de verzekerde een zekerheidstelling worden verlangd;
- in het geldingsgebied uitgevoerde onvoorzien reparaties of onderhoudswerkzaamheden;
  - in Nederland uitgevoerde reparaties of in Nederland gekochte voertuigen, alleen voor zover het betreft het verhalen van extra in het geldigheidsgebied gemaakte onkosten;
  - de huur en de verzekering van het motorvoertuig. Onder de verzekeringsdekking worden mede begrepen vervoerde bagage en inzittenden;
- 123 De Friesland is gerechtigd om in plaats van de verlening van juridische hulp uitgevoerd door ANWB Rechtshulp aan de verzekerde het bedrag uit te keren, dat deze gezien zijn kansen en risico's redelijkerwijs had kunnen verwachten bij voortzetting van de zaak, als de kosten van juridische hulp niet opwegen tegen dit bedrag;

Dekking van kosten

- 124 De noodzakelijk te maken kosten van juridische hulp zijn verzekerd indien en voor zover deze: het bedrag van € 6825,- per gebeurtenis niet te boven gaan; niet het gevolg zijn van verzuimen of fouten van de rechthebbende; niet verhaalbaar zijn op een derde; in overleg met ANWB Rechtshulp zijn gemaakt; verbonden zijn aan verzekerde juridische hulpverlening.
- 125 De verzekerde kosten zijn:
de kosten van onderzoek en behandeling door ANWB Rechtshulp;
de kosten verbonden aan de inschakeling na overleg met ANWB Rechtshulp van deurwaarders, getuigen en deskundigen en advocaten;

- 126 advocatenhonorarium dat op basis van 'no cure, no pay' is berekend is niet verzekerd, voor zover deze geacht kunnen worden in de schadevergoeding te zijn begrepen of het honorarium op basis van een gangbaar tarief te boven gaan;
de reis- en verblijfskosten;
de proceskosten;
de executiekosten.
- 127 Onder kosten van rechtsbijstand zijn niet inbegrepen aan verzekerde opgelegde geldstraffen, boetes of dwangsommen.
- 128 Niet voor vergoeding komen in aanmerking de externe kosten op grond van contractuele of wettelijke bepaling (bijvoorbeeld artikel 591 en 591A Wetboek van strafvordering) verhaald/verrekend of door anderen vergoed kunnen worden (met uitzondering van aanspraken op grond van de Wet op de Rechtsbijstand). ANWB Rechtshulp schiet deze kosten voor en zal de verzekerde bijstand verlenen bij het terugvorderen of verhalen van deze voorgeschoten kosten van rechtsbijstand.

Gang van zaken

- 129 Indien een rechthebbende een beroep wil doen op de juridische hulpdekking zoals opgenomen in de module rechtsbijstand automobilistenhulp, meldt hij dit uiterlijk een jaar na de gebeurtenis aan De Friesland. Voor reparatiekwesties is de termijn twee maanden;
- 130 valt de aangemelde kwestie onder de dekking, dan draagt De Friesland de verdere behandeling terstond over aan ANWB Rechtshulp. De Friesland staat in voor een juiste en onafhankelijke behandeling door ANWB Rechtshulp;
- 131 wordt voor de behandeling van de zaak door ANWB Rechtshulp in overleg met de rechthebbende de inschakeling van een advocaat of een deskundige nodig geacht, dan kiest ANWB Rechtshulp deze, tenzij de rechthebbende uitdrukkelijk te kennen heeft gegeven aan ANWB Rechtshulp deze zelf te willen kiezen;
- 132 vanaf het moment dat ANWB Rechtshulp aan de rechthebbende te kennen heeft gegeven dat verdere behandeling van de zaak geen redelijke kans op succes heeft, kan de verzekerde geen aanspraak op dekking meer maken, behoudens de geschillenregeling;
- 133 doet zich een belangenconflict voor tussen ANWB Rechtshulp of De Friesland en de rechthebbende, dan neemt ANWB Rechtshulp in overleg met belanghebbende passende maatregelen ter opheffing daarvan, bijvoorbeeld door de zaak naar een advocaat naar keuze van de rechthebbende over te dragen.

Bijzondere uitsluitingen

- 134 Verzekerde heeft geen aanspraak op rechtsbijstand in verband met gebeurtenissen die zijn ontstaan terwijl de bestuurder van het motorvoertuig de rijbevoegdheid onvoorwaardelijk was ontzegd, niet in het bezit was van een geldig voor het motorvoertuig wettelijk voorgeschreven rijbewijs of niet voor het

besturen van het motorvoertuig wettelijk voorgeschreven leeftijd had bereikt, dan wel zodanig onder invloed van alcohol of andere bedwelmende middelen het motorvoertuig bestuurde dat het besturen hem door de wet of de overheid zou zijn verboden.

- 135 Voorts heeft verzekerde geen aanspraak op rechtsbijstand bij strafvervolgung wegens verdenking van:
135.1 het welbewust plegen van een strafbaar feit, het plegen van een opzetdelict of het overtreden van fiscale voorschriften, waaronder douane voorschriften. Deze verdenking moet blijken uit een tenlastelegging of uit andere stukken. Indien definitief komt vast te staan dat geen veroordeling wegens de hiervoor genoemde omstandigheden volgt, dan worden alsnog de kosten van rechtsbijstand vergoed
135.2 het plegen van een strafbaar feit, waarbij geen schade is ontstaan en een schikkingsvoorstel is ontvangen door verzekerde of door hem verkregen had kunnen worden, indien hij er tijdig om zou hebben gevraagd of waarbij een administratieve sanctie is opgelegd.

Geschillen met ANWB Rechtshulp

- 136 Verschilt verzekerde met ANWB Rechtshulp van mening over:
het te verwachten c.q. te bereiken resultaat of de juridische aanpak van de zaak dan kan - op basis van een vooraf tussen ANWB Rechtshulp en verzekerde overeengekomen vraagstelling - voor rekening van De Friesland éénmaal de zaak schriftelijk door ANWB Rechtshulp aan een ter zake deskundige advocaat worden voorgelegd.
- 26 137 Een beroep op de geschillenregeling dient gedaan te worden binnen één maand nadat ANWB Rechtshulp de verzekerde heeft bericht dat geen rechtsbijstand (meer) te verlenen.
- 138 Deelt de advocaat, zoals bedoeld in artikel 136, het standpunt van ANWB Rechtsbijstand niet, dan kan hij voor rekening van De Friesland de behandeling van de zaak overnemen. Deelt hij het standpunt van ANWB Rechtshulp wel, dan kan de verzekerde de zaak alleen voor eigen rekening vervolgen. Blijkt uit het resultaat dat de verzekerde geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld, dan worden de kosten alsnog door De Friesland vergoed. Indien de zaak al door een door ANWB rechtshulp gekozen advocaat behandeld wordt en de verzekerde het vertrouwen in hem verliest, dan kan de verzekerde éénmaal voor rekening van De Friesland de zaak aan een andere advocaat overdragen, als ANWB Rechtshulp het standpunt van de verzekerde redelijkerwijze deelt. Bij een door de verzekerde gekozen advocaat bestaat dit recht niet.

Aanvullende module auto- en motorcascoreisverzekering

De dekking conform de voorwaarden van de aanvullende module auto-motorcascoreisverzekering is alleen van kracht indien uit de polis blijkt dat de desbetreffende premie is berekend en is aanvullend op de wettelijk verplichte WA-verzekering.

- 139 In de voorwaarden van de aanvullende module auto- en motorcascoreisverzekering wordt verstaan onder vervoermiddel de in de polis omschreven, indien vallend onder de desbetreffende regeling APK-gekeurde, personenauto of fabrieksgebouwde kampeerauto (inclusief vastgemonteerde accessoires), bestelauto (in gebruik voor recreatieve doeleinden), motorfiets of scooter (inclusief zijspan en vastgemonteerde, tot de standaarduitrusting behorende accessoires), mits niet ouder dan 10 jaar, voorzien van een Nederlands kenteken en mits het besturen daarvan is toegestaan met een rijbewijs A of B.

- 140 Uitkering wordt verleend voor schade aan, verlies of diefstal van het vervoermiddel door:
- 140.1 brand, ontploffing, zelfontbranding en blikseminslag, ook al is een dergelijke gebeurtenis het gevolg van eigen gebrek;
- 140.2 diefstal, braak, verduistering, joyriding en vermissing, alsmede poging tot diefstal, braak en joyriding. Tevens wordt uitkering verleend voor schade aan het vervoermiddel, ontstaan gedurende de tijd dat het vervoermiddel was ontvreemd. Schade of verlies door diefstal, joyriding of vermissing is uitsluitend gedekt indien het vervoermiddel met een deugdelijk slot was afgesloten en de sleutels zich niet in het vervoermiddel bevonden, tenzij het vervoermiddel in een deugdelijk afgesloten ruimte stond. In geval van gedekte diefstal, verduistering, joyriding of vermissing wordt eveneens een vergoeding verleend van € 12,- per dag, voor ten hoogste 30 dagen echter niet langer dan de geldigheidsduur van de verzekering, ingaande de dag na politie-aangifte;
- 140.3 beschadiging door transport per enig vervoermiddel, echter met uitsluiting van krassen, schrammen en lakschade;
- 140.4 botsen, omslaan, te water of van de weg geraken en slippen, ook al is een dergelijke gebeurtenis het gevolg van eigen gebrek;
- 140.5 ruitbreuk, ook indien als gevolg van eigen gebrek. Uitkering wordt alleen verleend na ontvangst van de originele definitieve reparatienota;
- 140.6 ieder ander van buiten komend onheil.
- 141 De maximale uitkering is:
- 141.1 bij totaal verlies, de volgens de in de artikelen 143 en 144 vastgestelde waarde;
- 141.2 bij beschadiging, de herstelkosten tot maximaal het volgens artikel 141 uit te keren bedrag, minus de waarde van de restanten. Indien de herstelkosten meer bedragen dan 2/3 van de volgens de artikelen 143 en 144 vastgestelde waarde, kan de verzekerde aanspraak maken op een uitkering volgens artikel 141, minus de waarde van de restanten;
- * Uitsluitend reparatienota's afkomstig van officiële schade-expert en herstelbedrijven komen voor vergoeding in aanmerking;
- 141.3 € 230,- voor de in de auto vastgemonteerde geluidsapparatuur;
- 141.4 € 910,- voor niet tot de standaarduitrusting behorende accessoires van het vervoermiddel.
- 142 Tevens wordt uitkering verleend voor de in verband met een verzekerde gebeurtenis noodzakelijk gemaakte kosten van bewaking en vervoer van het beschadigde vervoermiddel inclusief aanhangwagen naar de dichtstbijzijnde reparatie-inrichting, alsmede averij grosse of daarmee gelijk te stellen kosten.

Waardebepaling bij schade

- 143 Basis voor berekening van een uitkering is voor een vervoermiddel dat bij afgifte van het Nederlands kentekenbewijs nieuw was:
- 143.1 de direct vóór de schade geldende nieuwwaarde, indien de schade is ontstaan binnen 12 maanden na afgifte van dit kentekenbewijs;
- 143.2 de direct vóór de schade geldende nieuwwaarde minus een afschrijving volgens artikel 144, indien de schade is ontstaan na 12 doch vóór 37 maanden na deze afgifte datum. Nimmer wordt echter minder uitgekeerd dan de dagwaarde;
- 143.3 in alle andere gevallen de dagwaarde direct vóór de schade;
- 143.4 de dagwaarde voor niet tot de standaarduitrusting behorende accessoires van het vervoermiddel.

- 144 Door De Friesland worden de hieronder vermelde afschrijvingspercentages gehanteerd:
- 144.1 auto: voor elke maand (of deel daarvan) na afgifte datum van dit kentekenbewijs 1,5% over de eerste € 6800,- en 2% over het meerdere;
- 144.2 motorfiets of scooter: voor elke maand (of deel daarvan) na afgifte datum van dit kentekenbewijs 1% per maand over de eerste 12 maanden en 2% voor elke volgende maand (of deel daarvan).
- 145 Bij schade als gevolg van een gebeurtenis als genoemd in artikel 140 geldt een eigen risico van € 135,- per gebeurtenis.
- 146 Geen uitkering wordt verleend voor:
- 146.1 andere schade dan aan het vervoermiddel zelf, tenzij in deze voorwaarden apart genoemd;
- 146.2 slijtage en waardevermindering;
- 146.3 schade die verzekerde met opzet heeft veroorzaakt;
- 146.4 schade waarover verzekerde een onware opgave doet en/of een verkeerde voorstelling van zaken geeft;
- 146.5 schade veroorzaakt terwijl het vervoermiddel wordt gebruikt voor verhuur, betaald personenvervoer of een ander doel dan door de wet is toegestaan;
- 146.6 schade die voortvloeit uit het deelnemen aan of voorbereiden tot regelmatigheids- of behendigheidsritten en -wedstrijden (tenzij deze geheel in Nederland en met toestemming van de bevoegde instanties worden gehouden), snelheidsritten of -wedstrijden;
- 146.7 schade ontstaan terwijl de bestuurder de rijbevoegdheid is ontzegd of niet in het bezit is van een geldig voor het vervoermiddel wettelijk voorgeschreven rijbewijs;
- 146.8 schade die een door verzekerde gemachtigde bestuurder met opzet heeft veroorzaakt;
- 146.9 schade ontstaan terwijl de feitelijke bestuurder onder zodanige invloed van alcoholhoudende drank of enig bedwelmend, opwekkend of soortgelijk middel verkeert, dat het besturen van het vervoermiddel hem door de wet of overheid is of zou zijn verboden;
- 146.10 schade opgelopen tijdens het gebruik van het voertuig op last van de Nederlandse of vreemde overheid, bij oorlog of een daarmee overeen komende toestand, of ontstaan als gevolg van onlusten, waarbij gebruik wordt gemaakt van vuurwapens, met als doel het bestaande gezag omver te werpen, alsmede terzake van schade, veroorzaakt door, optredende bij of voortvloeiende uit atoomkernreacties, onverschillig hoe en waar de reacties zijn ontstaan;
- 146.11 inbeslagnemen en verbeurdverklaren;
- 146.12 schade ontstaan als gevolg van het willens en wetens bijwonen van staking of terreurdaad;
- 146.13 schade, indien verzekerde nalatig is in het vervullen van enige krachtens deze verzekering op hem rustende verplichting;
- 146.14 mobilofoon, semafoon, autotelefoon, zend-, computer-, beeld- en geluidsapparatuur (met uitzondering van de in de auto vastgemonteerde geluidsapparatuur).
- 147 De uitsluitingen genoemd in artikel 146 leden 4 t/m 9 gelden niet indien verzekerde aantoonbaar, dat de daarin bedoelde omstandigheden zich buiten zijn weten en tegen zijn wil hebben voorgedaan en dat hem terzake van deze omstandigheden geen enkel verwijt tref.

Verplichtingen bij schade

- 148 In aanvulling op de in artikelen 23 t/m 25 is verzekerde of begunstigde verplicht:
- 148.1 in geval van diefstal, verduistering, joyriding, vermissing, kwaadwillige beschadiging of doorrijden na een ongeval door een tegenpartij, daarvan onmiddellijk en zo mogelijk ter plaatse van de gebeurtenis

- aangifte te doen bij de politie. Het schriftelijk bewijs daarvan moet aan De Friesland, tezamen met een zo volledig mogelijk ingevuld en ondertekend Europees schade-aangifteformulier, worden overgelegd;
- 148.2 bij beschadiging De Friesland in staat te stellen het vervoermiddel te onderzoeken, ook voordat reparatie of vervanging plaats vindt, tenzij de kosten hiervan niet hoger zijn dan € 225,-;
- 148.3 van reparaties tot € 225,- De Friesland terstond in kennis te stellen en haar zo spoedig mogelijk de originele gespecificeerde nota van de reparatie-inrichting te zenden;
- 148.4 in geval van diefstal of vermissing regelmatig bij de politie te informeren of een en ander is teruggevonden en in bevestigend geval De Friesland hiervan direct in kennis te stellen.
- 149 Indien schade is vergoed verhaalt De Friesland gedane uitkering(en), behalve bij (voorwaardelijke) opzet, verduistering of anderszins opzettelijk geven van een onjuiste voorstelling van zaken, niet op de door verzekerde gemachtigde bestuurder en op diens werkgever.
- 150 Bij diefstal, verduistering of vermissing van het vervoermiddel is De Friesland eerst verplicht tot uitkering nadat, na melding van de gebeurtenis aan De Friesland, een termijn is verstreken van 30 dagen en het aan verzekerde en De Friesland niet bekend is, dat het vervoermiddel is teruggevonden.
- 151 De Friesland heeft het recht een uitkering op basis van totaal verlies slechts te verlenen tegen overdracht van eigendomsrecht op de verloren gegane zaak met overgave van de op die zaak betrekking hebbende documenten, hulpzaken of wat dan ook.
- 152 De Friesland heeft het recht eventuele restanten over te dragen aan een derde.
- 153 Indien bij schade blijkt dat de op de polis gehanteerde premiegrondslag (oorspronkelijke aanschafwaarde) niet correct is, zal uitkering plaatsvinden in verhouding van de berekende premie tot de juiste premie.

29

Aanvullende module De Friesland Annuleringsverzekering

De De Friesland Annuleringsverzekering kan als zelfstandige verzekering worden afgesloten. De algemene bepalingen en definities, zoals opgenomen in de verzekeringsvoorwaarden van de De Friesland Reisverzekering vormen een integraal onderdeel van de voorwaarden van de annuleringsverzekering, tenzij hieronder afwijkend is bepaald.

- 154 De De Friesland Annuleringsverzekering is geldig voor reizen in de gehele wereld.
- 155 Dekking: uitkering wordt verleend voor annuleringskosten ten gevolge van een onzekere gebeurtenis als omschreven in dit artikel, tot ten hoogste € 23.000,- per polis:
- 155.1 overlijden, ernstige ziekte of ernstig ongevalsletsel van verzekerde, familieleden van verzekerde in de 1e of 2e graad en/of huisgenoten van verzekerde;
- 155.2 complicaties bij zwangerschap van verzekerde of de met hem samenwonende partner;
- 155.3 materiële beschadiging (schade aan zaken/stoffelijke objecten) van eigendom van verzekerde of het bedrijf waar hij werkt, waardoor zijn aanwezigheid dringend nodig is;
- 155.4 het door verzekerde onverwacht ter beschikking krijgen van een huurwoning, doch niet eerder dan 30 dagen voor aanvang van de reis;
- 155.5 een medisch noodzakelijke ingreep die verzekerde, zijn partner of een bij hem inwonend kind onverwacht kan of moet ondergaan;

- 155.6 overlijden, ernstige ziekte of ernstig ongevalsletsel van in het buitenland woonachtige personen, waardoor het voorgenomen logies van verzekerde bij deze personen niet mogelijk is;
- 155.7 het door verzekerde op medisch advies niet kunnen ondergaan van een voor de reis verplichte inenting;
- 155.8 werkloosheid van verzekerde na een vast dienstverband, als gevolg van een onvrijwillig ontslag;
- 155.9 het door een werkloze verzekerde aanvaarden van een dienstbetrekking van minimaal 20 uur per week, voor de duur van minstens 1/2 jaar of voor onbepaalde tijd, die zijn aanwezigheid voor de vervulling daarvan ten tijde van de reis nodig maakt;
- 155.10 onverwachte oproep van verzekerde na een eindexamen voor een herexamen dat niet op een ander tijdstip dan tijdens de reis kan worden afgelegd;
- 155.11 definitieve ontwijking van het huwelijk van verzekerde, waarvoor een echtscheidingsprocedure in gang is gezet. Met definitieve ontwijking van het huwelijk wordt gelijkgesteld het ontbinden van een notarieel vastgelegd samenlevingscontract;
- 155.12 het door een van buiten komend onheil uitvallen van het door verzekerde te gebruiken privé-vervoermiddel waarmee de buitenlandse reis zou worden gemaakt, binnen 30 dagen voor aanvang van de reis.
- 155.13 het, buiten de schuld van verzekerde om, onverwacht niet verkrijgen van een benodigd visum;
- 155.14 het uitvallen van de waarnemer door een onzekere gebeurtenis als genoemd onder artikel 155 leden 1 t/m 5 (overal waar aldaar “verzekerde” staat dient gelezen te worden “waarnemer”).
*Deze dekking is alleen van kracht indien uit de polis blijkt dat deze waarnemer is meeverzekerd.

156 Uitkering wordt verleend voor ongenoten reisdagen ten gevolge van een omstandigheid als genoemd de artikelen 157 t/m 159. De uitkering wordt berekend op basis van de reissom in verhouding van het aantal ongenoten reisdagen tot het totaal aantal reisdagen.

30

157 Onvoorziene vertraging, langer dan 8 uur, van boot, bus, trein en vliegtuig bij vertrek uit Nederland of bij aankomst op de reisbestemming. Deze dekking bestaat alleen voor reizen langer dan 3 dagen. De maximale uitkering is 3 dagen, waarbij een vertraging van 8 tot 20 uur wordt gerekend als 1 dag, 20 tot 32 uur als 2 dagen en langer dan 32 uur als 3 dagen.

158 Afbreking van de reis door een onzekere gebeurtenis als genoemd onder artikel 155 leden 1 t/m 6 en lid 14. De maximale uitkering is 40 dagen.

159 Onvoorziene ziekenhuisopname (minimaal 1 overnachting) van verzekerde, waardoor afbreking niet mogelijk is, waarbij alle opnamedagen in de reisperiode gelden als ongenoten reisdagen. Deze dekking geldt alleen voor de opgenomen verzekerde en voor zijn meeverzekerde gezinsleden of 1 meereizende verzekerde. De maximale uitkering is 40 dagen.

160 Maximale uitkering: de maximale uitkering voor alle verzekerden tezamen is ten hoogste de uitkering voor 4 gezinnen, verdeeld over alle verzekerden naar verhouding van ieders aandeel in de reissom.

161 Uitkering wordt verleend onder aftrek van eventuele restituties.

162 In aanvulling op hetgeen onder de artikel 30 en 31, voorzover relevant, is bepaald, wordt geen uitkering verleend voor een claim als gevolg van een gebeurtenis (in)direct verband houdende met ziekte, aandoening of afwijking die bij verzekerde, zijn huisgenoten of familieleden in 1e of 2e graad in de periode van 3 maanden voor de afsluitdatum van de verzekering bestond of klachten veroorzaakte. Deze uitsluiting is alleen van kracht indien de verzekering is afgesloten later dan 7 dagen na boekingsdatum.

- 163** Recht op uitkering bestaat alleen voor verzekerde. Indien een verzekerde recht heeft op uitkering op grond van deze verzekering, hebben ook de overige verzekerden dit recht mits die de reis ook annuleren of voortijdig afbreken, met uitzondering van het bepaalde in artikel 159. Uitkering zal geschieden aan één verzekerde (tenzij andere verzekerden hiertegen, vóór betaling van de uitkering, schriftelijk aan De Friesland bezwaar hebben gemaakt), dan wel aan degene door wiens bemiddeling de verzekering is afgesloten.

Beknopte samenvatting dekking en maximum vergoedingen

Hulpverlening, aanvullend tot kostprijs.

Buitengewone kosten, aanvullend tot kostprijs

- verblijfskosten, per verzekerde per dag maximaal € 50,-

Telecommunicatiekosten

- met alarmcentrale kostprijs

€ 115,-

Geneeskundige kosten, indien meeverzekerd, aanvullend tot kostprijs*

- gemaakt in Nederland € 2.750,-

- tandheelkundige kosten € 230,-

*Particulier verzekerden voor wie de toeslagpremie Geneeskundige kosten is berekend hebben tevens dekking voor het eigen risico op hun ziektekostenpolis.

Bagage, maximaal per polis € 2.750,-

waarvan ten hoogste voor:

- foto-, film-, video- en computerapparatuur (inclusief software) € 910,-

- sieraden, bont € 230,-

- horloges € 230,-

- (zonne)brillen, contactlenzen, prothesen € 230,-

- opblaasbare boten, zeilplanken, kano's (inclusief aan- en toebehoren) € 250,-

- fietsen € 345,-

- autoslederadio € 230,-

- (auto)telecommunicatie apparatuur € 230,-

- beeld- en geluidsdragers € 95,-

- op reis meegenomen geschenken € 250,-

- tijdens de reis aangeschafte voorwerpen € 250,-

- eigen risico per polis, per verzekerde respectievelijk per gezin € 65,-

N.B.: de bij Bagage vermelde maxima gelden na aftrek van het eigen risico.

Het eigen risico wordt niet berekend bij verlies en/of diefstal van geld (indien meeverzekerd) en reisdocumenten.

- **geld en cheques, indien meeverzekerd**, per polis € 700,-

Reisdocumenten

kostprijs

Schade logiesverblijven alleen als de schade hoger is dan € 25,- € 345,-

Huur vervoermiddel, per dag per object

- (brom)fiets, per dag € 70,-

- (brom)fiets, per dag € 12,-

Ongevallen

- bij overlijden	€ 10.000,-
- bij overlijden t.g.v. zonder helm (mee)rijden op een brommer/motor/scooter ongeacht leeftijd	€ 2.275,-
- bij algehele blijvende invaliditeit	€ 10.000,-
- algehele blijvende invaliditeit t.g.v. zonder helm (mee)rijden op een brommer/motor/scooter	€ 2.275,-

Rechtsbijstand automobilistenhulp**

- per gebeurtenis	€ 6.825,-
-------------------	-----------

**Alleen van toepassing indien de module automobilistenhulp is meeverzekerd.

